

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ

Ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἠλεκτρικοῦ Τηλεγράφου.

Παρὰ τὸ χηρῆσιμον καὶ πρακτικὸν τοῦ τηλεγράφου, κατὰ ὡς ῥωμαντικὸν ἐνδιαφέρον προσή-
θη πάντοτε εἰς τὰ κατ' αὐτόν. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ
συγκοινωνῶσι δύο φίλοι ἐν ἀποστάσει διὰ μέσου
δύο μαγνητικῶν παλμῶν, συμπάθειαν ἔχόντων εἰς
τὰς κινήσεις των, ἐκφρασθεῖσα πρῶτον ὑπὸ τοῦ
Νεαπολίτου φιλοσόφου Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Πόρ-
τα, κατὰ τὴν ἸΣΤ' ἑκατονταετηρίδα, μεγάλως
ἐξήψε τὴν λαϊκὴν φαντασίαν. Ὁ Ἀδδισὼν ἔχει
ἀστειὰν εἰκόνα ἐν τῷ «Θεατῇ», ἐν ἣ παριστᾷ δύο
ἑρῶντας συνδιαλεγομένους κρυφὰ πρὸς ἀλλήλους
διὰ μέσου τῆς συμπαθητικῆς λίθου. Πέπλος μυ-
στηρίου περιβάλλει ἀκόμη τὸ πρῶτον σχέδιον
ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, τὸ ἀνακοινωθὲν εἰς τὴν
«Σκωτικὴν Ἀποθήκην» τοῦ 1753 ὑπὸ τινος Κ.
Μ. ἐκ Ρευφρούης. Ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρα-
νοῦς ἐκείνου καὶ μετρούφρονος δαιμονίου πνεύμα-
τος δὲν εἶνε ἐξηκριθωμένων, ἀλλὰ πιθανόν εἶνε
ὅτι ἦτο ὁ Κάρολος Μορισσών, γαιουργὸς τὸ ἐπάγ-
γελμα. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ ἠλεκτρισμὸς
μόνον ὁ διὰ προστριβῆς ἀναπτυσσόμενος ἐφηρμόζε-
το πρὸς τὸν σκοπὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο κακὸς δὲν ἐτε-
λεσφόρησεν. Ὅτε ὁμως ὁ Βόλτας ἐφευρε τὸν χημι-
κὸν γεννήτορα ἢ τὴν βολταϊκὴν στήλην, κατὰ τὸ
πρῶτον ἔτος τοῦ αἰῶνος μας, καὶ ὁ Ἐρστεδ, τῷ
1820, ἀνεκάλυψε τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ
ρεύματος ἐπὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης, ὁ κλεινὸς
Λαπλὰς ἐπρότεινεν εἰς τὸν Λαμπέρ, τὸν περίφη-
μον ἠλεκτρολόγον, ὅτι λειτουργῶν τηλεγράφος
ἠδύνατο νὰ παραχθῇ ἐὰν διεπιβάζοντο ρεύματα
εἰς τινὰ ἀπόστασιν διὰ ρευμάτων, καὶ παρεσκευ-
άζοντο οὕτως ὥστε νὰ ἀντανακλώσι μαγνητικούς
κτύπους, ἕνα δι' ἕναστον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου.
Τοῦτο συνέβη ἐν ἔτει 1820· ἀλλὰ μόνον δεκαεξί
ἔτη ὕστερον ἢ ἰδέα ἐτέθη εἰς πρᾶξιν. Τῷ 1836
ὁ Οὐίλλιαμ Φόδεργιλλ Κούκ, ἀξιωματικὸς τοῦ
ἐν Μαδρὰς στρατοῦ, περιοδεύων ἐν ἀδείᾳ ἀνά
τὴν Γερμανίαν, ἔτυχε νὰ ἴδῃ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ
Ἀϊδελβέργης δοκιμὴν τινὰ ἠλεκτρικοῦ τηλεγρά-
φου, ἧτις μεγάλως ἐκέντησε τὴν περιέργειάν του.
Ἐνθ' δὲ ἀνεγίνωσκε τὸ «Περὶ συσχετισμοῦ τῶν
φυσικῶν ἐπιστημῶν» σύγγραμμα τῆς Μαίρης Σό-
μερβιλ, τοῦ ἐπῆλθε σαφῆς ἢ ἰδέα τῆς πρακτι-
κῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τηλεγράφου. Ἐπιστρέψας εἰς
Ἀγγλίαν, συνεινόηθη μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Οὐήτ-
στων, ἢ πρῶτη δὲ δοκιμὴ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ
ἔργου ἐγένετο τῇ 25 Ἰουλίου 1837, ὅτε συνεδέ-
θησαν διὰ σύρματος οἱ δύο σταθμοὶ τοῦ Γιούστων
Σκουαίρ καὶ τοῦ Κάμυδεν Τάουν τοῦ ἀπὸ Λον-
δίνου εἰς Βιρμιγγάμην σιδηροδρόμου. Ὁ Κούκ
εὗρίσκειτο εἰς τὸ Κάμυδεν Τάουν, ὁ Οὐήτστων εἰς
τὸ Γιούστων Σκουαίρ. ὀλίγων φιλῶν παρόν-

των. Ὁ δεύτερος ἐκτύπησε τὸ κλειδίον καὶ ἔστει-
λε τὸ πρῶτον μήνυμα. Ἐν ἀκραιῇ ἢ ἀπάντησις
ἦλθε καὶ αἱ ἐλπίδες των ἐπληρώθησαν. «Οὐδέ-
ποτε, γράφει ὁ Οὐήτστων, οὐδέποτε ἐδοκίμασα
παρόμοιον ταραχῶδες αἰσθημα, ὡς ὅτε, μόνος ἐν
τῷ ἡσυχῷ θαλάμῳ ἤκουσα τὰς χορδὰς δονουμέ-
νας· καὶ ὅταν ἐσυλλάβισα τὰς λέξεις, ἤσθάνθη
ὅλον τὸ μέγεθος τῆς ἐφευρέσεως, ἧτις ἀπεδείχθη
τέλος πρακτικωτάτη ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιλο-
γίας».

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Παράδοξα ὄνειρα.

Ὁ Wundt, ὁ διάσημος Γερμανὸς ψυχολόγος,
ὅστις ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἠσχολήθη εἰς τὴν ἔρευναν
τοῦ ζητήματος τούτου, ἀποφαίνεται ὅτι πλεῖστα
ὄνειρα εἰσι πραγματικὰ παραστάσεις, ὡς ἀπορρέοντα
ἐκ τῶν ἐντύψεων τῶν αἰσθητηρίων, αἰτίαι, καί-
περ ἄσθενεῖς, ἐξακλουθοῦσι κατὰ τὴν ὕπνον. Ἀκα-
τάλληλος λ. χ. θέσις ἐν τῇ κλίνῃ παράγει εἰς τὸν
κοιμώμενον τὴν ἐντύπωσιν κοπιώδους ἐργασίας, ἐπι-
κινδύνου ἀναβάσεως ἔρους κτλ. Ἐλαφρὸς πόνος
μεταξὺ τῶν πλευρῶν τοῦ θώρακος μεταβάλλεται εἰς
αἰχμηρὸν ἐχθρικοῦ μαχαιριδίου εἴτε εἰς δῆγμα λυσσα-
λέου κυνός. Ἡ δυσκολία κατὰ τὴν ἀναπνοὴν ἐμ-
ποεῖ ἐντύπωσιν τρομακτικῆς ἀγωνίας προξενουμένης
ὑπὸ ἐφιάλτου, ὅστις παρίσταται ὡς βάρος πιέξον τὸ
στήθος τοῦ ὄνειρευομένου ἢ ὡς φρικαλέον τέρας
ἀπειλοῦν νὰ τὸν ἀποπνίξῃ. Ἀκούσιος ἔκτασις τοῦ
ποδὸς μετατρέπεται εἰς πτώσιν ἐξ ὑψηλοῦ πύργου.
Ἡ πῆσις λαμβάνει τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν ρυθμικῶν
κινήσεων τοῦ στήθους κατὰ τὴν ἀναπνοήν.

Ὁ κοιμώμενος ὄνειρεύεται ἰσχυρῶς ὅτι ἐμφανίζεται
εἰς τὸ δημόσιον ἢ εἰς συναναστροφὴν ἡμίφωτος· ἢ
ἀθῶα τοῦ τοιοῦτου ἐνυπνίου αἰτία πρέπει νὰ ἀναζη-
τηθῇ εἰς τοῦτο, ὅτι κλινισκῆπασμὰ τι κατέπεσεν ἐκ
τῆς κλίνης καὶ ἀρῆκεν αὐτὸν ἐν μέρει ἀκεπῆ.
Ἀκατάλληλος θέσις τοῦ κοιμωμένου, ἐλαφρὰ παρα-
κώλυσις τῆς ἀναπνοῆς ἢ ἐνόχλησις τῆς λειτουργίας
τῆς καρδίας δύνανται νὰ γεννήσωσιν εἰς τὸν κοιμώ-
μενον ὄνειρον τοιοῦτον, ἐν τῷ ὀπιῳ φαντάζεται οὗ-
τος ὅτι ἀναζητεῖ ἀντικείμενόν τι, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ
εὔρῃ, ἢ ὅτι ἐλησμένησέ τι ἀπερχόμενος εἰς ὁδοιπο-
ρίαν. Αἱ κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς γεννώσιν, ὡς καὶ ἀ-
νωτέρω εἶπομεν, τὴν ἐντύπωσιν τῆς πῆσεως, ἀλλ'
ἢ πῆσις αὕτη δύνανται νὰ εἶνε καὶ ἀντικειμενικὴ,
καὶ, ἀντὶ νὰ ἴπταται αὐτὸς ὁ ὄνειρευόμενος, βλέπει
ἄγγελον κατερχόμενον ἐξ οὐρανοῦ ἢ φωταῖον τι
χάος, ἐντὸς τοῦ ὀπιῳ περιπίπτανται μετὰ τάχους
πτηνᾶ.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὄνειρα λαμβάνουσιν, ὡς εἶπομεν,
τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν αἰσθητηρίων, συνδυάζονται πολ-
λάκις μετ' αὐτῶν ἐντύψεις πηγάζουσαι καθαρῶς
ἐκ τῆς ἀναπαυστάσεως παρελθόντων γεγονότων.
Οὕτως ἐμφανίζονται συνήθως εἰς ἡμᾶς καθ' ὕπνον
συγγενεῖς καὶ φίλοι ἀποθανόντες ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς
νεότητός των, καθ' ὅσον ὁ θάνατος ἢ ἡ κηδεὶς των
εἶχεν ἐμποιήσει βαθεῖαν αἰσθησιν εἰς τὴν μνήμην
ἡμῶν. Ἐντεῦθεν, παρατηρεῖ ὁ Wundt, καὶ ἡ κοινὴ